

Nr. 59

Viti i gjashtë i botimit

Prill 2018

Në këtë numër do të gjeni:

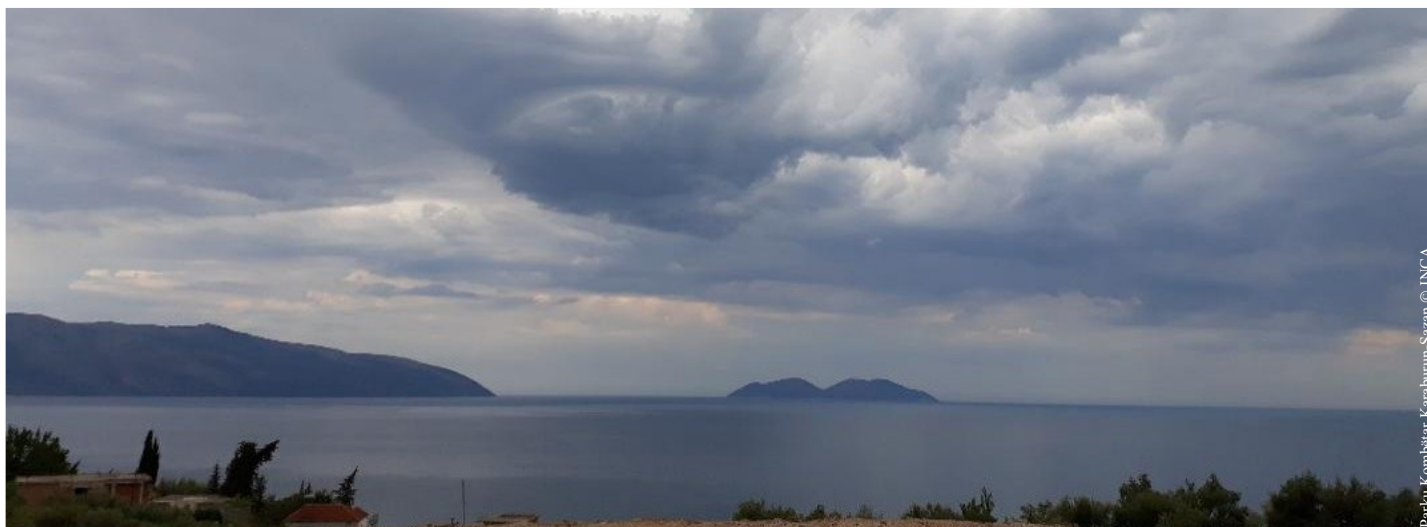
- ...me këtë rast Ju kujtojmë se...
- 3 Marsi, Dita Botërore e Jetës së Egër
- Zhdukjet bregdeti i Kunes në Shëngjin
- Shërbimet e Ekosistemit Ndërkufitar
- 14 Marsi, Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë
- 21 Marsi, Dita Ndërkombëtare e Pyjeve
- 22 Marsi, Dita Botërore e Ujit
- Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?
- Njoftim - Koalicioni "Të shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"
- Biologjia dhe Mbrështimi i Faunës së Gjuetisë
- Starton Projekti për Ekonominë e Gjelbër përmes aktivizimit të shoqërisë civile
- Njoftime

... me këtë rast Ju kujtojmë se
15 vjet më parë ...

...VKM nr.266, datë 24.04.2003 "Për administratat e zonave të mbrojtura". Sipas këtij vendimi duhet të krijohen administratat e mbrojtjes së ZM. Numri i punonjësve të administratës, për secilën zonë, caktohet në përputhje me statusin, nivelin e saj të mbrojtjes.

Administrata e zonës së mbrojtur përgjigjet edhe për monumentet e natyrës, që ka rrethi, pavarësisht nëse ato ndodhen ose jo në territorin e zonës së mbrojtur. Gjithashtu, përcaktohen detyrat dhe shërbimet që duhet të kryejë Administrata e zonës së mbrojtur.

Me VKM nr.267, datë 24.04.2003 miratohen "Procedurat e propozimit dhe shpalljen e zonave të mbrojtura dhe buferike", ndër të *Vijon në faqe 2*

Parku Kombëtar Karaburun-Sazan © INCA

Institute for Nature Conservation in Albania
Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri

Vijon nga faqe 1 tjera theksohet: Çdo organ e institucion shtetëror, qëndror ose vendor, person juridik ose fizik, shoqatë jo fitimprurëse ose komunitet, ka të drejtë të paraqesë në Ministrinë e Mjedisit propozime për shpalljen e zonave të mbrojtura, për ndryshimin ose heqjen e statusit të çdo zone të mbrojtur, për zgjerimin ose zvogëlimin e kufijve të zonës dhe për zonimin e brendshëm të tyre. Për shpalljen e zonave të mbrojtura merret parasysh rrjeti i zonave të mbrojtura, i paraqitur në strategjinë dhe planin e veprimtimit për biodiversitetin....Për shpalljen e një zone të mbrojtur përcaktohen, paraprakisht, statusi i saj, kufij të dhe zonimi i brendshëm, zona buferike rreth saj, administrata e ruajtjes së sezonës dhe varësia e saj, mundësitë e përpunimit e të shfrytëzimit të zonës, të ardhurat që mund të krijohen dhe përdorimi i tyre në dobi të zonës, në bazë të studimeve rajonale...

...9 vjet më parë ...

...miratohet ligji nr.10120, datë 23.04.2009 "Për mbrojtjen e fondit të bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore". Ky ligj ka për qëllim të mbrojë: a) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, që rriten e zhvillohen në territorin e Republikës së Shqipërisë, duke zbatuar masa mbrojtëse e administruese, tërësore për fondin e të veçanta për çdo lloj, duke respektuar kërkesat teknike për vjeljen e mbledhjen e tyre, duke nxitur e përkrahur veprimtaritë për rehabilitimin e për kultivimin e tyre; b) llojet e kultivuara nga njeriu, në sipërfaqet e fondit të tokave pyjore, kullosore apo bujqësore, gjatë kultivimit, mbledhjes e vjeljes së tyre, si dhe llojet e kultivuara në parcela eksperimentale, në kuadër të veprimtarive kërkimore-shkencore; c) fondin e bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, që rriten e zhvillohen në gjendje natyrore në territorin e Republikës së Shqipërisë e që është pasuri kombëtare.

Objekt i këtij ligji është tërësia e fondit të bimëve mjekësore, eterovajore e tanifere natyrore, si dhe secili lloj, që përfshihet në fond, gjatë periudhës së rritjes, vjeljes e mbledhjes, si dhe gjatë magazinimit e transportimit të tyre, për t'ua ruajtur vlerat përdoruese e kurative të tyre...

...8 vjet më parë ...

...Bazuar në studimin dhe rekomandimet e planit të meanxhimit, të hartuar në kuadër të projektit "Menaxhimi i integruar i ujërave dhe i ekosistemeve", në kuadër të hartimit të Planit të Menaxhimit për nën komponentin e ekosistemit "Kune-Vain-Tale", me VKM nr. 432, datë 28.04.2010, u bë zgjerimi i sipërfaqes së Rezervatit Natyror të Menaxhuar "Kune-Vain-Tale, me 4,393.2 ha. Sipërfaqja e zgjeruar përfshin territoret e Shëngjinit, Kune-Merxhanit, Vainit, Tales deri në grykëderdhjen e Lumit Mat. Për këtë RNM ka përfunduar dhe është miratuar, me urdhërin nr.405, datë 09.06.2011 të Ministrit të Mjedisit, plani i menaxhimit...

...Shpalljen e ekosistemit natyror detar, pranë gadishullit të Karaburunit dhe ishullit të Sazanit, "Park Kombëtar Detar", me sipërfaqe të përgjithshme 12,570.82 ha, me VKM nr. 289, datë 28.04.2010. Është i pari Park Detar i Shqipërisë. Aktualisht, për këtë park ka përfunduar dhe është miratuar, me urdhërin e nr. 750, datë 24.11.2015 të Ministrit të Mjedisit, plani i menaxhimit, i përgatitur nga INCA, me mbështetje të UNDP, ku janë zhvilluar një gamë e gjerë veprimtarish...

...5 vjet më parë ...

...Bazuar në dispozitat e ligjit "Për zonat e mbrojtura" dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave VKM nr.519, datë 30.06.2010 "Procedurat e propozimit e të miratimit dhe rregullat e administrimit të Parqeve Natyrore Rajonale", pas studimit dhe konsultimeve me komunitetin, Këshilli i Qarkut Dibër, me vendimin nr.16, datë 03.04.2013, shpalli Liqenin e Ulzës dhe zonën rreth tij, me sipërfaqe 4,206.0ha, "Park Natyror Rajonal".

Parku Rajonal i Ulzës, përbën shëmbullin e parë në vendin tonë, të kësaj përjasjeje të re, për t'i sjellë zonat e mbrojtura më afër komunitetit dhe autoriteve vendore, të cilët duhet të marrin përgjegjësitë dhe të kontribuojnë për mbrojtjen dhe ruajtjen e vlerave të natyrës e biodiversitetit në vend. Për miratimin e tij një kontribut të rëndësishëm ka dhënë në Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri (INCA).

Konventat Ndërkombëtare ku Shqipëria është palë

- Konventa "Për ruajtjen e florës dhe faunës së egër dhe mjedisin natyror në Europë" (Bernës).
2 Mars 1998

Është miratuar më 19.09.1979 kurse më 31.10.1995 u nënshkrua edhe nga vëndi ynë. Konventa është ratifikuar më 02.03.1998 (Fletore Zyrtare nr. 7, datë 04.04.1998). Konventa ka për objekt të garantojë ruajtjen e florës dhe faunës së egër si dhe të vendbanimeve të tyre natyrore. Në zbatim të detyrave janë marrë masat e nevojshme për mbajtjen dhe përshtatjen e popullimeve të florës e faunës së egër në atë nivel që t'u përgjigjet kërkesave ekologjike, shkencore dhe kulturore, duke zbatuar një politikë kombëtare për ruajtjen e fondit floristik e faunistik të vëndit dhe të vendbanimeve të tyre natyrore të kërcënuara për zhdukje. Njëherazi po bëhet kujdes për të hartuar e zbatuar ligje e rregullore për ruajtjen e llojeve të egra dhe të vendbanimeve të tyre, rritjen e bashkëpunimit me komunitetin lokal, institucionet shtetërore të interesuara, OJF-të dhe vendet fqinje.

Në shumicën e vendeve të zhvilluara, por edhe në ato të varfëra, ekosistemet, habitatet dhe speciet floristike e faunistike gjënden nën një presion të fortë e të vazhdueshëm të veprimtarive humane, dhe cilësitë e tyre po shkatërohen. Në jo pak raste kjo dukuri është dhe rrjedhojë e një menaxhimi të papërshtatshëm. Këto rreziqe janë në caqe kritike, sidomos për vëndet e rajonit të Mesdheut, të cilat disafishohen e mbartin rreziqet më të mëdha ekologjike, kur shoqërohen dhe me ndryshime politike të "egra". Për të parandaluar këto dukuri dhe për të ruajtur burimet bio-natyrore, në arealet e tyre të përhapjes, mjaft shtete kanë krijuar e po krijojnë sisteme zonash të mbrojtura. Këto sisteme sërisht kërkojnë të zgjerohet dhe/ose zgjohet vëmendja edhe e vendeve fqinje, të shtohen investimet dhe buxhetet përkatëse për një menaxhim bashkëkohor jo vetëm në nivel lokal, por dhe rajonal, ndoshta e më gjërë. Por që këto sisteme të mbijetojnë kërkohet të mbështeten nga komuniteti vendor. Menaxhimi bashkërisht i tyre është rruga që duhet ndjekur, për arsyet që zonat e mbrojtura ndihmojnë zhvillimin e

qëndrueshëm të rajonit, duke siguruar:

- mbrojtjen e ujit dhe të tokës në zonat e eroduar;
- rregullimin dhe pastrimin e rrjedhjes së ujrave, në mënyrë të veçantë përmes mbrojtjes së ligatinave dhe pyjeve;
- mbrojtjen e njerëzve nga faktkeqësitë natyrore, si përmbytjet dhe rrëshiqitjet e dheut;
- ruajtjen e bimësisë natyrore mbi tokat me prodhimtari të ulët;
- mbrojtjen e resurseve natyrore gjenetike të rëndësishme për mjekësinë ose për përmirësimet racore;
- mbrojtjen e llojeve që janë shumë të ndjeshme ndaj shqetësimeve nga ana e njeriut;
- mbrojtjen e habitateve kritike për ushqimin, riprodhimin ose shlodhjen e llojeve që shfrytëzohen/përdoren;
- sigurimin e të ardhurave dhe vendeve të punës nga zhvillimi i turizmit, brenda dhe në afërsi të tyre.

- Konventa "Për tregëtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër" (CITES).
6 Mars 2003

Është nënshkruar në Washington D.C, më 3 Mars, ndryshuar në Bon më 22 Qershor 1979. Shqipëria ka aderuar me Ligjin nr. 9021, datë 06.03.2003 "Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në "Konventën për tregëtinë ndërkombëtare të llojeve të rrezikuara të florës dhe faunës së egër" (Fletore Zyrtare nr.22, datë 2.4.2003, faqe 665). Sipas kësaj konvente shtetet anëtare janë të detyruar të zbatojnë detyrimet e saj dhe shtojcat përkatëse. Në këto shtojca janë përfshirë të gjitha speciet e rrezikuara për zhdukjen që janë ose mund të ndikohen nga tregtia. Tregtia e ekzemplareve të këtyre llojeve duhet të jetë objekt i një rregulloreje strikte të veçantë me qëllim për të ndaluar rrezikimin e mëtejshëm të jetës së tyre dhe duhet lejuar vetëm në raste të veçanta. Palët nuk duhet të lejojnë tregëtinë e ekzemplarëve të llojeve që përfshihen në shtojcat I, II dhe III, përveç në përputhje me kushtet e Konventës.

Vijon në faqe 4

Vijon nga faqe 3

- Konventa e ligatinave të rëndësisë ndërkombëtare, veçanërisht si habitat i shpendëve të ujit (Ramsarit).

29 Mars 1996

Më 29.03.1996 Shqipëria aderohet në konventën Ramsar, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë më 29.03.1996. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 581, datë 29.06.1993 ishte hapi i parë i cili dha miratimin për aderim në këtë Konventë. Me VKM nr. 413, dt. 22.08.1994, zona Divjakë-Karavasta, shpallet "Ekosistem natyror veçanërisht i mbrojtur", me sipërfaqe 20,000ha dhe përfshihet në listën e kësaj konvente (nr.site 781, dt.29.11.1995).

Me VKM nr.531, datë 31.10.2002 kompleksi ligatinor i Butrintit dhe territori përreth tij, me sip. 13,500ha, shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshirjen e tij në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht si habitate të shpendëve ujorë (nr.site 1290, datë 28.03.2003).

Me VKM nr. 683, datë 02.11.2005, Kompleksit Ligatinor i Liqenit të Shkodrës dhe Zona e Lumit Buna, me sipërfaqe 49,562ha, shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshihet në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujorë (nr.site 1598, datë 2.2.2006).

Ndërsa me VKM nr.489, datë 13.06.2013,

kompleksi natyror i liqeneve të Prespave e territoret përreth, me sipërfaqe 15,119ha, shpallet zonë natyrore veçanërisht e mbrojtur dhe përfshihet në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujorë (nr.site 2151, datë 3.7.2013).

Aktualisht sipërfaqja e përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare arrin në 98,181 ha. Shqipëria bëhet palë e kësaj konvente, më 26 Mars 1996. Njihet Konventa e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, kryesisht për mjediset e lagëta të shpendëve ujor. Me nënshkrimin e saj duhet të plotësohen edhe disa detyrime si: (i) përcaktimin e një ligatine për t'u përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, (ii) marrjen e masave për mirëadministrimin e tyre, etj., për rrjedhojë edhe ruajtjen e llojeve, veçanërisht të shpendëve ujorë. Konventa e Ramsarit ka si objektiv kryesor të nxitë përgjegjësitë e përbashkëta të vendeve nënshkruese në mbrojtjen e zonave të lagura, të cilat janë të rëndësishme për shpendët e ujit, të cilët janë banorët e përhershëm të ligatinave, dhe ç'ka mund, gjithashtu, të nxisë "përdorimin e zgjuar" të ekosistemeve të lagura. Zbatimi i këtyre përgjegjësi po realizohet në ekosistemet e përfshirë në listën e ligatinave me rëndësi ndërkombëtare, veçanërisht, si habitate të shpendëve ujorë.

3 Marsi, Dita Botërore e Jetës së Egër

Më 20 dhjetor 2013, në seancën e 68^{të} të saj, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara (UNGA) shpalli datën 3 mars, ditën e

nënshkrimit të Konventës mbi Tregtinë Ndërkombëtare të Specieve të Rrezikuara të Faunës dhe Florës së Egër (CITES) si Ditën

Vijon nga faqe 4

Botërore të Jetës së Egër, për të festuar dhe rritur ndërgjegjësimin për kafshët dhe bimët e egra të botës. Rezoluta e UNGA gjithashtu caktoi Sekretariatin e CITES si fasilitues për respektimin global të kësaj dite të veçantë për kafshët e egra në kalendarin e OKB-së. Dita Botërore e Jetës së Egër tani është bërë ngjarja më e rëndësishme vjetore botërore dedikuar kafshëve të egra.

Tema e vitit 2018 është "macet e mëdha: grabitqarët nën kërcënim"

Macet e mëdha janë ndër kafshët më të njohura dhe më të admiruara anembanë globit. Megjithatë, sot, grabitqarët karizmatikë përballen me kërcënime të shumta dhe të ndryshme, të cilat kryesisht shkaktohen nga aktivitetet njerëzore. Në përgjithësi, popullatat e tyre janë në rënie në një shkallë shqetësuese për shkak të humbjes së habitatit dhe presë, konflikteve me njerëzit, mashtrimin dhe tregtisë ilegale. Për shembull, popullsia e tigërave ra me 95% gjatë 100 viteve të fundit dhe popullata e luanit të Afrikës ra me 40% në vetëm 20 vjet. Por një varg masash po ndërmerren për të frenuar këtë rënie.

Në përpjekje për të arritur sa më shumë audiencë të gjerë, përdoret përkufizimi i zgjeruar "mace të mëdha", që përfshin jo vetëm luanin, tigrin, leopardin dhe jaguarin - 4 macet më të mëdha të egra që mund të hungërojnë - por edhe gepardin, leopardin e dëborës, pumën, leopardin e turbullt, etj. Llojet e maceve të mëdha gjenden në Afrikë, Azi dhe Veri, Amerikë Veriore dhe Qendrore. Ato kanë një shpërndarje globale virtuale dhe përdoren gjërësisht si logo nga makinat e klubeve sportive, industria e modës dhe veshjeve, etj.

Gjatë shekullit të kaluar ne kemi humbur macet e mëdha, grabitqarët më të mrekullueshëm të planetit, në një shkallë alarmante. Dita Botërore e Jetës së Egër 2018 na jep mundësinë për të rritur ndërgjegjësimin për gjendjen e tyre dhe për të nxitur mbështetjen për shumë veprime globale dhe kombëtare që janë duke u zhvilluar për të ruajtur këto specie ikonë. Nëpërmjet Ditës Botërore të Jetës së Egër, macet e mëdha do të gjenerojnë nivelin e vëmendjes që të gjithë meritojnë të kenë, të sigurtë se do të jenë me ne për gjeneratat që do të vijnë.

Zhdukjet bregdeti i Kunes në Shëngjin

Erozioni po rrezikon ta zhdukë përfundimisht nga harta zonën e Kunes në Shëngjin. Janë pishat e kufirit të fundit të brezit të rërës në Kune të Shëngjinit, të cilat po bien pasi deti ka marrë sipërfaqe të rërës. Dallgët e detit përplasen mbi to dhe po i rrëzojnë një nga një. Prej vitesh erozioni ka marrë sipërfaqe të mëdha rëre. "Një brez i tërë me pisha është rrëzuar brenda 48 orëve në bregdetin e Kunes në Shëngjin si pasojë e erozionit të fortë. Dallgët vijnë të përparojnë ndjeshëm duke marrë jo vetëm brezin e rërës, por tashmë duke rrezikuar seriozisht ekzistencën e të gjithë zonës së Kunes." Biznesmenë të zonës thonë se janë të gatshëm të bashkëpunojnë me shtetin për të investuar edhe privatisht në ndërtimin e dallgë-kthyesve, për të penguar zhdukjen e bregdetit të Kunes. "Qoftë edhe privatisht do të ishim të parët që do të kontribuonim për ta sistemuar këtë." Administratori i Shëngjinit, Tonin Uldedaj thotë se shqetësimin e ka ngritur edhe tek institucionet qendrore. "Kjo është pasuri kombëtare, ka nevojë për investime të mëdha të cilat Bashkia e Lezhës nuk i ka mundësitë për të

bërë një investim kaq të madh." Prej vitit 2003, erozioni ka qenë edhe më agresiv në këtë hapësirë. Deti ka avancuar drejt tokës me të paktën 30 metra. Bunkerët e dikurshëm që qëndronin mbi rërë janë zhdukur. Burimi:TVKlan

Shërbimet e Ekosistemit Ndërkufitar

Më 12-13 Mars 2018 në ambientet e AdRZM-ve Kukës dhe Dibër, INCA organizoi dy tryeza të rrumbullakta bashkëpunimi dhe diskutimi mbi "Analizën e aktorëve lokal në këndvështrimin e menaxhimit ndërkufitar të ekosistemeve në Sharr/SarPlanina-Korab-Koritnik". Këto takime të mbështetura nga GIZ u zhvilluan në kuadër të projektit "Shërbimet e Ekosistemit Ndërkufitar". Qëllimi i takimeve ishte të konsultojë dhe identifikojë në bashkëpunim me grupet e interesit në nivel lokal, përfaqesjen më të mirë të përfshirjes së tyre në menaxhimin e ekosistemeve ndërkufitare të Sharr/SarPlanina-Korab-Koritnik.

Në takime merrnin pjesë përfaqësues të AdRZM-ve Kukës dhe Diber, përfaqësues të bashkive, prefekturave, intelektualë, OJF që operojnë në zonë etj.

Shërbimet e Ekosistemit Ndërkufitar

Prizren, 15 Mars 2018 - U mbajt në Prizren tryeza e rrumbullakët e rrathës e organizuar nga INCA mbi "Analizën e aktorëve lokal në këndvështrimin e menaxhimit ndërkufitar të ekosistemeve në Sharr/SarPlanina-Korab-Koritnik". Takimi u mbështet nga GIZ në kuadër të projektit "Shërbimet e Ekosistemit Ndërkufitar". Qëllimi i takimit ishte të konsultojë dhe identifikojë në bashkëpunim me grupet e interesit në nivel lokal, përfaqesjen më të mirë të përfshirjes së tyre në menaxhimin e ekosistemeve ndërkufitare të Sharr/SarPlanina-Korab-Koritnik. Takimi synoi të identifikojë përfaqësimin e aktorëve kryesorë lokal në një strukturë të përbashkët trepalëshe (Shqipëri-Kosovë-Maqedoni) e cila do të shërbejë si një mekanizëm ndërkufitar bashkëpunimi në funksion të Vizionit të Përbashkët për Zonën e Mbrojtur Ndërkufitare të Sharrit-Korab-Koritnik nënshkruar në 2013 dhe konfirmuar nga

Deklarata e përbashkët e tre ministrave të Mjedisit të tre vendeve (Shqipëri, Maqedoni dhe Kosovë) në Mars 2017.

Në takim merrnin pjesë përfaqësues të AdRZM-ve Kukës dhe Dibër, përfaqësues të MMPH të Kosovës, të GIZ, të Parkut Kombëtar të Sharrit, intelektualë, OJF nga Kosova dhe Maqedonia që operojnë në zonë etj.

14 Marsi, Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë

Çdo vit më 14 Mars, mijëra njerëz në mbarë botën ngrenë zërin për të përkujtuar lumenjtë e botës dhe ata që luftojnë për t'i mbrojtur ata. Dita Ndërkombëtare e Veprimit për Lumenjtë është një ditë për të festuar fitoret si heqja e digave dhe restaurimi i lumenjve. Është një ditë për të dalë në rrugë, për të demonstruar dhe për të kërkuar përmirësime në politikat dhe praktikën vendimmarrëse. Është një ditë për të edukuar njëri-tjetrin lidhur me kërcënimet që ndeshen lumenjtë tanë dhe për të mësuar rreth zgjidhjeve më të mira të ujit dhe energjisë. Mbi të gjitha, është një ditë për t'u bashkuar - duke vepruar së bashku, ne

demonstrojmë se këto çështje nuk janë thjesht lokale, por janë globale.

Dita Ndërkombëtare e Veprimit kundër Digave dhe Për Lumenjtë, Ujin dhe Jetën u miratua nga pjesëmarrësit e Takimit të parë Ndërkombëtar të Personave të Prekur nga Digat, në Mars 1997 në Curitiba Brazil. Përfaqësuesit nga 20 vende vendosën që Dita Ndërkombëtare e Veprimit të mbahej më 14 Mars, që përkon me Ditën e Veprimit të Brazilit kundër Digave të Mëdha. Qëllimi ynë në këtë Ditë Ndërkombëtare të Veprimit për Lumenjtë është që të ngremë zërin tonë kundër projekteve zhvillimore shkatërruese të ujit, të risjellim shëndetin e pellajeve tona ujore dhe të kërkojmë menaxhimin e barabartë dhe të qëndrueshëm të lumenjve tanë.

21 Marsi, Dita Ndërkombëtare e Pyjeve

Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli 21 Marsin si Ditën Ndërkombëtare të Pyjeve (IDF) në vitin 2012. Dita feston dhe rrit vetëdijen për rëndësinë e të gjitha llojeve të pyjeve. Në çdo Ditë Ndërkombëtare të Pyjeve, vendet inkurajohen të ndërmarrin përpjekje lokale, kombëtare

PYJET DHE QYTETET E QËNDRUESHME

Le t'i bëjmë qytetet tona më të gjelbra, më të shëndetshme, vende më të lumtura për të jetuar!

dhe ndërkombëtare për të organizuar aktivitete që përfshijnë pyjet dhe pemët, të tilla si fushatat e mbjelljes së pemëve.

Tema për vitin 2018 është Pyjet dhe Qytetet e Qëndrueshme. Le t'i bëjmë qytetet tona më të gjelbra, më të shëndetshme, vende më të lumtura për të jetuar!

22 Marsi, Dita Botërore e Ujit

Në vitin 1992, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli 22 marsin e çdo viti si Ditën Botërore të Ujit, si një mjet për të përqëndruar vëmendjen botërore në rëndësinë e ujrave të ëmbla dhe advokimin për menaxhim të qëndrueshëm të burimeve ujore të ëmbla. Dita Botërore e Ujit është përkujtuar për herë të parë në 22 Mars 1993.

Dita botërore e ujit ka si qëllim tërheqjen e vëmendjes mbi rëndësinë e ujit. Tema e këtij viti është "Natyra për Ujë", eksploron zgjidhje me bazë natyrore për sfidat e ujit me të cilat përballemi në shekullin e 21-të.

Dëmtimi i mjedisit, së bashku me ndryshimet

klimate, po nxisin kriza që lidhen me ujërat që shohim në mbarë botën. Përmbytjet, thatësitat dhe ndotja e ujit janë përkeqësuar gjithnjë e më shumë nga degradimi i vegjetacionit, tokës, lumenjve dhe liqeneve. Kur i lëmë pas dore ekosistemet tona, sigurimi i ujit të pastër që na duhet për të mbijetuar dhe për t'u begatuar e lulëzuar, bëhet më i vështirë për të gjithë.

Zgjidhjet me baze natyrore ofrojnë potencial për të zgjidhur shumë nga sfidat tona të ujit. Ne duhet të punojmë më shumë me infrastrukturën "e gjelbër" dhe ta harmonizojmë atë me infrastrukturën "gri" aty ku është e mundur. Mbjellja e pyjeve të reja, rilidhja e

Vijon nga faqe 7

lumenjve në zonat e përmytura dhe rivendosja e ligatinave do të ribalancojë ciklin e ujit dhe do të përmirësojë shëndetin e njeriut dhe mjetet e jetesës.

Shoqëria civile dhe organizatat jo fitimprurëse prej kohësh kanë ngritur zërin për të mbrojtur dhe shfrytëzuar në mënyrë të qëndrueshme burimet ujore të vendit dhe kryesisht ato të lumenjve. Sot jemi dëshmitar të një

sulmi të pa precedent që i është bërë rrjetit hidrik të vendit, ku janë dhënë mbi 450 leje shfrytëzimi për ndërtimin e hidrocentraleve me një përfitim tepër minimal energjistik në raport

me dëmin mjedisor që ato shkatojnë. Dokumentacioni dhe procedurat e ndjekura për VNM^{te} në shumicën e rasteve nuk ndjekin standartet ligjore dhe ato të Bashkimit

Europian; aq më tepër kjo në rastin e burimeve ujore me kontekst ndërkufitar. Efektet e para negative të vërejtura (mangësia e ujit, turbullira e shkaktuar, erozioni tokësor, dëmtimet e faunës, etj) dhe reagimet e komuniteteve lokale, janë dëshmitë e para

të pasojave të pritshme që do të kenë shpejt pasoja shumë herë më të rënda në mjedis dhe në mirëqënien e popullatave që jetojnë në këto basene.

Si e përmirëson pjesëmarrja publike vendimmarrjen për çështjet mjedisore?

CO-SEED

Fragmente nga manuali i praktikave më të mira botërore

Shteti: Suedi

Rasti: Përcaktimi i zonës Natura 2000 në liqenin Mälaren

Theksi: Përfshirja e komuniteteve vendase siguron miratimin dhe mbështetjen e tyre për projektin.

Rezervati natyror Askö-Tidö është një breg i cekët i liqenit Mälaren që karakterizohet nga pyje gjethegjere endemike në bregun jugor. Kjo zonë natyrore është pjesë e Udhëzimit për Zogjtë dhe Habitatet, një ligatinë me rëndësi ndërkombëtare e përfshirë në Konventën e Ramsarit, si dhe rezervat natyror i mbrojtur me kodin mjedisor të Suedisë. Pronarët vendas të tokës në fillim nuk ishin pro shpalljes së zonës si zonë e mbrojtur, por nëpërmjet procesit të pjesëmarrjes publike u arrit një kompromis. Rreth 15 hektarë ligatina u lanë jashtë zonës Natura 2000. Pjesa e tjetër prej 120 hektarësh menaxhohen në mënyrë tradicionale (kositet ose kullotet nga lopët) dhe fermerët marrin kompensim financiar nga fondet e zhvillimit rural. Megjithatë jashtë zonës së

mbrojtur u la një sipërfaqe e vogël livadhesh, kompromisi që u arrit gjatë procesit të shpalljes si zonë e mbrojtur bëri të mundur krijimin e zonës Natura 2000 dhe marrjen e pëlqimit të pronarëve vendas të tokës.

Nëpërmjet procesit të pjesëmarrjes publike u dha informacion për zhvillimin e planit të menaxhimit i cili po kryhet me pjesëmarrje. Bordi administrativ i vendit dhe autoriteti i menaxhimit të zonës organizojnë dy deri në tre mbledhje në vit për OJQ-të mjedisore, pronarët e tokave, dhe qytetin e Västerås-it për të diskutuar masat e ndërmarra për menaxhimin, rezultatet e monitorimit dhe çështje të tjera. Kjo zonë u kthye në njëfarë "shkolle natyre" 20 vjet më parë, që vizitohet nga pothuajse 100.000 nxënës dhe studentë.

Njoftim - Koalicioni "Të Shpëtojmë Arinjtë Shqiptarë"

The Coalition "SAVE ALBANIAN BEARS" is working on setting up a Rapid Reaction Team to intervene in cases of emergency for saving wild animals. In this regard we need to identify one or two veterinarians who are willing and able to be part of the project. Initially they will receive some basic training (in concrete terms) and whenever their engagement would be required. The coalition will try to find means for financing their work.

If you are interested to be part of this project please inbox us.

<https://www.facebook.com/BearsAlbania/photos/a.1755657031363884.1073741828.1755651338031120/2079650475631203/?type=3&theater>

Koalicioni "TE SHPETOJME ARINJTE SHIPTARE" po punon për ngritjen e një skuadre të reagimit të shpejtë për raste të shpëtimit të kafshëve të egra. Na nevojitet të identifikojmë një ose dy veterinerë që të ketë dëshirën dhe mundësinë për të qenë pjesë e disa trajnimeve praktike në lidhje me trajtimin e kafshëve të egra në kushte emergjence. Trajnimet do të ofrohen nga ana jonë kurdo që të

kemi mundësinë dhe në vijim do të përpiqemi të gjejmë mënyrat për të paguar punën e veterinerit në rastet e ndërhyrjeve. Nëse jeni të interesuar për të qenë pjesë e projektit ju lutemi na shkruani në inbox.

<https://www.facebook.com/BearsAlbania/photos/a.1755657031363884.1073741828.1755651338031120/2079650475631203/?type=3&theater>

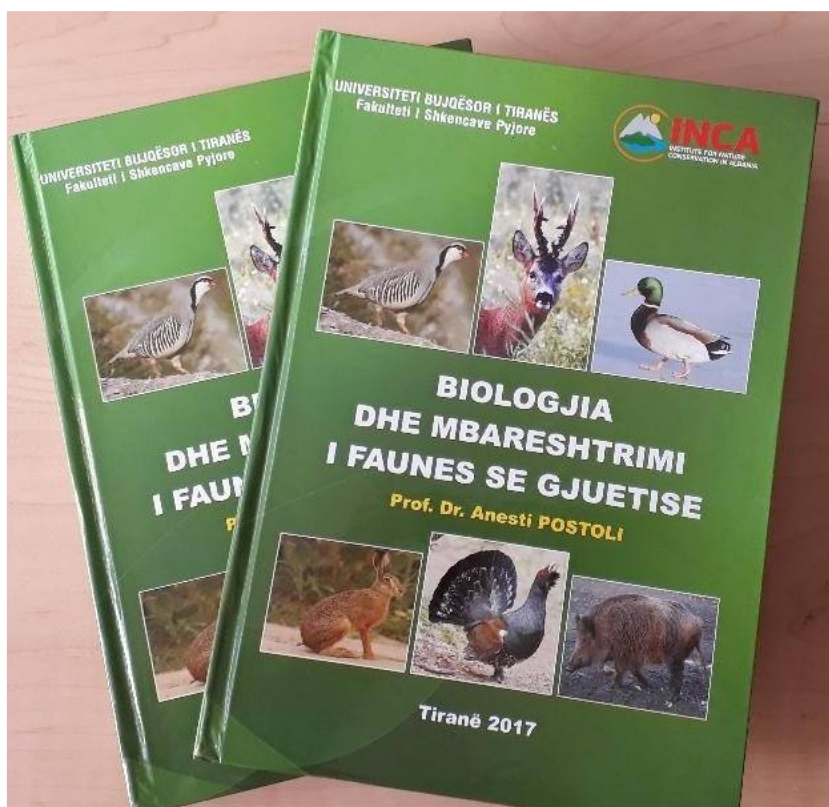
Biologjia dhe Mbarështrimi i Faunës së Gjetisë

Të nderuar miq!

Do të dëshironim të ndanim me ju kënaqësinë e daljes nga shtypi të botimit "Biologjia dhe Mbarështrimi i Faunës së Gjetisë".

Qëllimi i hartimit të këtij libri është tu përgjigjet jo vetëm nevojave për formimin e studentëve dhe kualifikimin e të diplomuarve të specialiteteve që lidhen me këtë fushë, por edhe kërkesave që kanë studjuesit e kësaj fushe, specialistët e terrenit, publiku i gjërë etj, për njohuri të cilat duhet jo vetëm të japin mundësi për një formim sa më të bazuar dhe shkencor, por të kenë gjithashtu një karakter sa më konkret e aplikativ për ti bërë njohuritë sa më të zbatueshme në kushtet e vendit tonë.

Botimi ka si autor Prof.Dr. Anesti Postolin dhe është financuar nga Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri - INCA

Starton Projekti për Ekonominë e Gjelbër përmes aktivizimit të shoqërisë civile

Më 1 mars 2018, Qendra EDEN filloi me zbatimin e një projekti të ri "Gear - Green Economy for Advanced Region" (Ekonomia e Gjelbër për Rajonet në Zhvillim) me qëllim rritjen e aktiviteteve dhe ndikimit të organizatave të shoqërisë civile nga Shqipëria, Mali i Zi, Serbia, Bosnja dhe Hercegovina dhe Maqedonia, në mbrojtje të mjedisit përmes rrjeteve, duke forcuar kapacitetet e tyre dhe duke promovuar ekonominë e gjelbër.

Një projekt ky (3) tre-vjeçar do të zbatohet në vendet e sipërpërmendura dhe aktivitetet kryesore përfshijnë trajnimet për përfaqësuesit e organizatave të shoqërisë civile për ekonominë e gjelbër, advokimin publik dhe lobimin, pjesëmarrjen në vendimmarrje, monitorimin e politikave publike, menaxhimin e ciklit të projektit, etj., familjarizimi me modelet e praktikave të mira në ekonominë e gjelbër dhe sipërmarrjen e gjelbër përmes vizitave

studimore në BE dhe prezantimet e organizuara në vendet e synuara, subgrantime për organizatat e shoqërisë civile, konferencat rajonale për ekonominë e gjelbër dhe sipërmarrjen e gjelbër, zhvillimin e një Studimi mbi mundësitë për zhvillimin e ekonomisë së gjelbër në rajonin e synuar, etj.

Projekti realizohet në partneritet me organizatën FORS Mal i Zi i cili është dhe lideri i projektit, Qendra EDEN nga Shqipëria, SMART Kolektiv nga Serbia, Qendra për përkrahje dhe zhvillim nga BiH, EKO Svest nga Maqedonia dhe Shoqata Slap nga Kroacia.

Projekti financohet nga Bashkimi Evropian në kuadër të Mbështetjes së Shoqërisë Civile dhe Medias 2016-2017!

Albana Bregaj Joxhe, Qendra EDEN

NJOFTIME

7 Prill - Dita Botërore e Shëndetit

18 Prill - Dita Botërore e Trashëgimisë

22 Prill - Dita e Tokës (Planetit)

24 Prill - Dita Botërore për Mbrojtjen e Kafshëve Laboratorike

1 - IUCN is in the process of recruiting Conservation Programme Coordinator, to work in the IUCN Regional Office for Eastern Europe and Central Asia (ECARO), situated in Belgrade. Deadline for applications has been extended to 15 April 2018. For more details about the vacancy please go https://hrms.iucn.org/vacancy/2762?utm_campaign=2066737_IUCN%20ECARO%20-%20Conservation%20Programme%20Coordinator%20-%20Deadline%20extended&utm_medium=email&utm_source=IUCN&dm_i=2GI3.18APD.7ZBJ65.3WLWI.1

2 - Për të lexuar "Ditari i Natyrës" në vite...

<http://www.inca-al.org/index.php/sq/publikimet/ditari-i-natyres>

Udhëzime për të kontribuar në Ditarin e Natyrës

Instituti për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri mirëpret artikuj të ndryshëm të cilët ju dëshironi t'i publikoni në Ditarin e tij elektronik. Artikujt duhet të jenë jo më shumë se 200 - 250 fjalë. Ju lutemi të merrni në konsideratë këtë kërkesë, pasi interesi për të shpërndarë artikuj, lajme apo njoftime të ndryshme përmes Ditarit, mund të jetë i konsiderueshëm dhe ne do të përpiqemi për të siguruar hapësirë për të gjithë ju që dëshironi të kontribuoni. Redaksia ruan të drejtën për të shkurtuar apo modifikuar (jo tjetërsuar) tekstin nëse do të jetë e nevojshme.

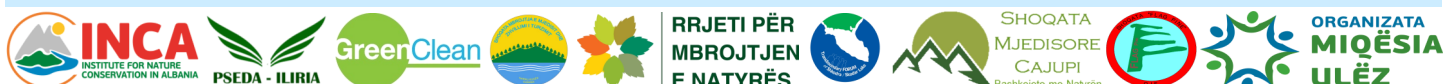
Ju lutemi dërgoni një foto shoqëruese për artikullin tuaj dhe / ose web - link për referencë të mëtejshme.

Faleminderit për marrjen në konsideratë të këtyre udhëzimeve!

Grupimi "Të Shpëtojme Arinjtë Shqiptarë"

Organizatave Partnere të Rrjetit për Mbrojtjen e Natyrës

Botim i Institutit për Ruajtjen e Natyrës në Shqipëri / INCA
Redaksia: Nihat Dragoti; Ilirjan Qirjazi; Vilma Kadiu; Marinela Mitro